Onderzoek naar mogelijkheid aanpassing Circulaire bodemsanering 2013 tbv specifieke aanpak diffuus bodemlood

LvP, eerste globale verkenning, maart 2018

vertrouwelijk

Inleiding

Tijdens het overleg op 8 maart jl. is een mogelijke 'nieuwe', programmatische aanpak van de diffuus met lood verontreinigde gebieden besproken. In deze notitie wordt deze 'nieuwe' aanpak globaal beschreven, wordt uiteengezet in welk opzicht deze aanpak strijdig is met de Circulaire bodemsanering en wordt bezien of aanpassing van de Circulaire bodemsanering de gewenste oplossing kan bieden.

'Nieuwe' aanpak van diffuus bodemlood

De besproken nieuwe aanpak behelst het volgende:

Op het programma worden alle (boven de aandachtswaarde/interventiewaarde?) met diffuus lood verontreinigde locaties geplaatst. Dit betekent dat ook locaties met een waarde onder 800 mg/kg d.s. op het programma worden gezet. De locaties worden gerubriceerd naar ernst, waarbij rekening wordt gehouden met het gebruik van de locatie en de concentraties lood die in de bodem zijn aangetroffen. Kinderspeeltuinen, scholen, volkstuinen etc. hebben prioriteit en worden z.s.m. en door het treffen van concrete maatregelen gesaneerd.

Overige locaties, zoals tuinen bij woningen, worden op volgorde aangepakt, rekening houdend met de financiële middelen die het bevoegd gezag Wbb ter beschikking staan. Als uitgangspunt geldt dat met gebruiksadviezen kan worden volstaan Indien a. de concentraties lood in de bodem dit toelaten, b. het bevoegd gezag Wbb goed over de problematiek en de gebruiksadviezen heeft gecommuniceerd en c. het bevoegd gezag Wbb het gerechtvaardigde vertrouwen heeft dat de gebruiksadviezen daadwerkelijk worden opgevolgd.

Indien in concrete gevallen geen bereidheid bestaat de gebruiksadviezen na te leven, wordt eigenaren in overweging gegeven/voorgesteld om een BUS-sanering uit te voeren. Van overheidswege wordt hieraan een (nader te bepalen) financiële bijdrage (subsidie) geboden.

De wens van de overheden is om uit eigener beweging zo weinig mogelijk beschikkingen ten aanzien van ernst en spoedeisendheid nemen. Indien het bevoegd gezag Wbb op grond van de Wbb gedwongen wordt toch te beschikken, wordt idealiter beschikt dat geen sprake is van spoed.

Strijdigheid met Wbb en Circulaire bodemsanering

De boven beschreven aanpak sluit niet aan op de Wbb en de Circulaire bodemsanering. Ik verwijs kortheidshalve naar hetgeen ik hierover in mijn concept-advies van 13 februari 2018 is opgemerkt.

Het belangrijkste probleem is dat de Circulaire bodemsanering ervan uitgaat dat de risicobeoordeling plaatsvindt op basis van het *actuele, meest gevoelige gebruik* van een locatie. Indien er sprake is van een woning met tuin, impliceert dit dat er kinderen spelen en er mogelijk grondingestie plaatsvindt. Bij een locatiespecifieke risicobeoordeling op grond van de Circulaire bodemsanering kan dus alleen worden uitgegaan van een verminderde loodingestie indien de daadwerkelijke, feitelijke situatie ter plaatse zulks meebrengt. Van gebruiksadviezen is niet zeker dat ze worden opgevolgd. Het aannemen dat er geen risico's zijn omdat er gebruiksadviezen zijn gegeven, is dan ook niet voldoende om – conform de Circulaire bodemsanering – te oordelen dat er geen risico's zijn. Gebruiksadviezen kunnen ook niet als een sanerende maatregel worden beschouwd.

Aanpassing Circulaire bodemsanering

De vraag is of de Circulaire bodemsanering dusdanig kan worden aangepast dat het in de vorige paragraaf beschreven probleem is opgelost. Dit lijkt niet bij voorbaat uitgesloten.

Belangrijk lijkt om paragraaf 4.3 (mogelijk ook 4.2) van bijlage 2 dusdanig aan te passen dat duidelijk wordt dat wanneer ten aanzien van een locatie gebruiksadviezen zijn gegeven en voor het bevoegd gezag voldoende aannemelijk is dat deze worden opgevolgd door het bevoegd gezag kan worden aangenomen dat er geen onaanvaardbare risico's bestaan. Er is dan evenmin strijdigheid met artikel 37 lid 1 Wbb, dat immers voorschrijft dat – in geval van ernst – moet worden vastgesteld "of het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem" tot zodanige risico's leidt dat spoedige sanering noodzakelijk is.

In paragraaf 1.2 van de Circulaire bodemsanering is opgenomen dat het bevoegd gezag rekening moet houden met hetgeen in de circulaire is bepaald, maar dat het bevoegd gezag voor specifieke situaties gemotiveerd maatwerk kan toestaan. Dit zou een aanknopingspunt kunnen zijn voor een voorbeeld van maatwerk dat door de Staatssecretaris van I&W aanvaardbaar wordt geacht. Op deze plaats zou bijvoorbeeld een verwijzing naar een bijlage kunnen worden opgenomen, waarin als voorbeeld de specifieke aanpak van diffuus bodemlood wordt verwoord. Meer concreet, kan dan worden uiteengezet dat een bevoegd gezag Wbb dat gebruiksadviezen afgeeft en dat ervan overtuigd is dat die naar behoren worden opgevolgd, mag aannemen dat er geen onaanvaardbare humane risico's optreden. Verder zou kunnen worden ingegaan op voorbeelden van gebruiksadviezen, het belang van goede communicatie ook i.v.m. toekomstige eigenaren etc.

> NB: Tijdens het overleg van 8 maart jl. kwam aan de orde dat paragraaf 4.3 van bijlage 2 deels achterhaald is. Bij aanpassing van de Circulaire bodemsanering kan dit vanzelfsprekend gelijk worden meegenomen.

Is aanpassing Circulaire bodemsanering de oplossing?

Ook na aanpassing van de Circulaire bodemsanering in de hiervoor beschreven zin, blijven er nog wat risico's/onduidelijkheden bestaan. Afgezien van de (politieke/maatschappelijke) vraag of een dergelijke aanpak met gebruiksaanwijzingen i.p.v. concrete saneringsmaatregelen gewenst is, kunnen -in willekeurige volgorde- de volgende vragen worden gesteld:

- Wanneer mag bevoegd gezag Wbb aannemen dat voldoende geborgd is dat gebruiksaanwijzingen worden nageleefd? (Het lijkt mij belangrijk dat dit vanuit eigenaren-bewoners wordt bevestigd.)
- Hoe moet bevoegd gezag Wbb handelen indien bepaalde eigenaren aangeven zich niet aan gebruiksadviezen te zullen/willen houden? Wat gebeurt er als zij ook niet bereid zijn een BUS-sanering uit te voeren? (In dat geval zijn we weer terug bij de in het advies gesignaleerde problemen.)
- Idem, als de eigendom wordt overgedragen en de nieuwe eigenaar aangeeft de gebruiksadviezen niet te zullen opvolgen?
- De mogelijkheid blijft bestaan dat iemand om een beschikking ernst (niet) spoed verzoekt. Indien het bevoegd gezag Wbb een beschikking moet nemen ten aanzien van een met lood boven de interventiewaarde verontreinigde locatie woning met tuin waarop gebruiksadviezen niet worden opgevolgd, blijft de kans groot dat moet worden besloten dat sprake is van een noodzaak tot spoedige sanering (en dat daadwerkelijk moet worden gesaneerd).
- In de wetsgeschiedenis is vermeld dat bevoegd gezag Wbb een beschikking ernst (niet) spoed moet nemen indien er een vermoeden van ernstige verontreiniging bij het bevoegd gezag bestaat.

- Hoe leg je uit dat andere overheden (Rotterdam) in qua concentraties en gebruik vergelijkbare situaties concrete saneringsmaatregelen treffen (zonder gebruik van gebruiksadviezen)?

Tot zover deze eerste verkenning.